

Висновки. Дослідження численних теоретичних джерел економічної сутності інвестицій та інновацій дозволило дати власне трактування поняття інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства. З огляду на надзвичайну важливість інвестиційної складової інноваційного процесу на підприємствах доцільним виявляється формування інноваційно-інвестиційної стратегії, під якою доцільно розуміти формування на довгостроковій основі принципових напрямків інноваційної діяльності підприємства із урахуванням найбільш ефективних варіантів їхньої інвестиційної підтримки. Реалізація інноваційно-інвестиційної стратегії повинна передбачати оцінку результативності інвестування в інновації, яка б базувалася на аналізі показників ефективності інвестицій.

Список використаних джерел:

1. Голубенко А.А. Инвестиционная поддержка инновационной деятельности предприятия / А. А. Голубенко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. □ 2002. □ №(51). □ с. 38-45.
2. Онишко О.С. Економічна сутність інноваційної діяльності торговельних підприємств // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. □ Львів : РВВ НЛТУ України. □ 2007. □ Вип. 17.5. □ с. 167-171.
3. Шумпетер Й. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, кредита, процента и цикла конъюнктуры) : пер. с нем. □ М. : Изд-во «Прогресс», 1982. □ с. 453.
4. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. №1560-ХІІ зі змінами від № 3370-IV(3370-15) від 19.01.2006 // Відомості Верховної Ради України. □ 2006. □ №22. □ с. 184.
5. Голубенко А.А. Инвестиционная деятельность в сфере инноваций / А.А. Голубенко //Зб. наук.праць Східноукраїнського державного університету «Економіка. Менеджмент. Підприємство». □ Луганськ : СУДУ. - 2000. - №1 (1). - с. 77-80.
6. Голубенко А.А. Анализ возможностей инновационного развития в процессе формирования стратегических направлений инновационной деятельности предприятия / А.А. Голубенко // Економіка промисловості. - 2002. - №2 (16). - с. 80-84.
7. Овчаренко Т.С. Проблемы инновационно-инвестиционной деятельности промышленных предприятий / Т.С. Овчаренко // Вісник Київського національного університету. Сер. «Економіка». □ 2002. □ Вип. 58. □ с.63-69.

Ключові слова: інновація, інвестиція, інноваційно-інвестиційний розвиток, капітальні вкладення, ефективність виробництва.

Ключевые слова: инновация, инвестиция, инновационно-инвестиционное развитие, капитальные вложения, эффективность производства.

Keywords: innovation, investment, innovative and investment development, capital investments, production efficiency.

УДК 339.37:33.012.23

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ НА СПОЖИВЧОМУ РИНКУ ДОНЕЦЬКОГО РЕГІОНУ

Беспята М.М., к.е.н., Донецький національний університет

Беспята М.М. Особливості трансформації оптової торгівлі на споживчому ринку донецького регіону. У даній статті розглянуто загальні передумови, особливості й проблеми розвитку оптової торгівлі в Україні; охарактеризовано тенденції реструктуризації активів у системі оптової дистрибуції; запропоновано напрями логістичної трансформації оптової ланки Донецької області.

Беспятая М.Н. Особенности трансформации оптовой торговли на потребительском рынке донецкого региона. В данной статье рассмотрено общие предпосылки, особенности и проблемы развития оптовой торговли в Украине; охарактеризована тенденции реструктуризации активов в системе оптовой дистрибуции; предложены направления логистической трансформации оптового звена Донецкой области.

Bespyataya M. Wholesale Transformation Features of the Consumer Market in Donetsk region. The article considers the general prerequisites, features and problems of the wholesale trade in the Ukraine, characterizes the trends in asset restructuring wholesale distribution system, and offers ways of logistic transformation wholesale sector Donetsk region.

Постановка проблеми. Активний розвиток роздрібних торговельних мереж в Україні, розширення практики використання прогресивних торговельних технологій привели до домінування мережної роздрібно торгівлі, а також до переважного розвитку роздрібних продажів у порівнянні з оптовими.

За останнє десятиліття розвиток вітчизняної оптової й роздрібною торгівлі фактично виявився тотожною загальною траєкторією, по якій раніше еволюціонувала система оптово-роздрібною дистрибуції в США, а також у країнах Європи [1].

В умовах росту сучасної торгівлі в Україні, з одного боку, і консолідації – логістичної взаємодії з виробничими компаніями, з іншого боку, відбувається зниження стійкості традиційної бізнес-моделі функціонування оптово-дистрибуторської ланки. Становлення даного тренда формує ймовірний шлях подальшого розвитку українського ринку – збільшення прямих продажів і скорочення поставок через дистрибуторів. Трансформація товаропровідної мережі споживчого ринку країни характеризується поступовим скороченням роботи великих і середніх операторів роздрібною торгівлі, а також активним розвитком прямих продажів.

Це дозволяє актуалізувати необхідність вивчення подальшого ефективного розвитку підприємств оптової торгівлі з урахуванням особливостей розвитку споживчого ринку регіону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові основи дослідження сучасних логістичних систем товароруку закладені в роботах таких учених А. Альбеков, Б. Анікін, А. Белоусов, В. Борисова, А. Гаджинський, Л. Міротін, М. Парфенов, І. Проценко, Т. Родкіна, В. Стаханов, А. Семененко, В. Сергєєв, В. Щербаків та ін.

Специфіка формування логістичних ланцюгів у системі оптової торгівлі споживчого ринку, ринкового еволюціонування моделі роботи оптово-дистрибуторських компаній розглядалася в працях таких учених, як О. Аранович, І. Єсікова, Є. Голіков, П. Іванов, М. Кузьмичова та ін.

Однак, недостатня розробленість проблем сучасного розвитку підприємств оптової торгівлі в Донецькому регіоні, підвищення логістичної стійкості оптової ланки й обґрунтування оптимальних для регіону напрямків його трансформації послужили підставою для проведення даного дослідження.

Метою статті є формування теоретико-методичних положень і науково-практичних рекомендацій з удосконалення напрямків розвитку підприємств оптової торгівлі Донецького регіону.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах ефективний збут став суттєво залежати від точності вивчення купівельного попиту, структури факторів, що створюють попит, можливостей безпосереднього комунікаційного доступу до споживача. Об'єктивна потреба в тісному контакті з покупцями значно змінила умови конкуренції фірм оптової й роздрібною торгівлі.

Дана тенденція розвитку оптової торгівлі в системі товаропостачання споживчого ринку обумовлене еволюційним переходом у нову фазу розвитку, де близькість до споживача виступила вирішальним фактором посилення конкурентної переваги в системі товарної дистрибуції [2].

Емпірична оцінка економічних втрат, обумовлених нерозвиненістю інфраструктури оптової ланки товаропровідної мережі, що дістався з радянських часів і не трансформованою в період перехід до ринку (трансформація площ магазинів у площі оптових складів), фактично обумовлює в сучасний момент: значні операційні витрати роздрібною торгівлі; низьку продуктивність фондів галузі; асиметричну пропорцію між значними обсягами роздрібною товарообігу та примітивною системою обробки й фізичного просування товарів до кінцевого споживача.

Нова географія розміщення ринковою інфраструктури розподілу споживчих товарів вимагає реалізації нових підходів до організації оптового обороту та розвитку обслуговуючої його інфраструктури.

Загальні передумови, особливості й проблеми розвитку оптової торгівлі в Україні, визначає характер і рівень інерційного впливу її структурно-організаційної побудови, що склалася ще в період існування плановою адміністративно-командною економікою.

У системі оптової торгівлі відбувається відновлення факторів подальшого підвищення конкурентоспроможності й стійкості бізнесу, одним з основних серед яких є орієнтація на розвиток і підвищення ефективності товаропостачання незалежних роздрібних торговельних точок.

Переорієнтація оптової ланки на поставки в розрізнені роздрібні торговельні точки є одним з адаптивних трендів сучасної диверсифікованості структури оптової торгівлі глобальною товаропровідною мережі, яка співіснує з оновленою практикою взаємодії виробничих підприємств і мережної роздрібною торгівлі. У міру розвитку сектору роздрібною торгівлі й виробництва роздрібні й виробничі компанії, укрупнюючись, будуть розбудовувати власні підрозділи, що займаються дистрибуцією. Набір сценарних варіантів імовірного розвитку оптової ланки в цьому випадку є нешироким: компанії оптового сектору будуть або інтегруватися в роздрібну торгівлю, або більш вузько – спеціалізуватися на логістичних послугах, роботі з малими компаніями (виробничими й роздрібними), дешевими асортиментами або вилученими територіями [3].

В умовах відносного зниження економічної ефективності оптової дистрибуції, розвиток якої вимагає значних інвестицій у формування торговельної й логістичної інфраструктури, на ринку помірним темпом відбувається зміцнення положення іноземною оптової ланки. В умовах конкуренції з боку торговельних мереж, що розбудовуються, розширення торговельної інфраструктури оптової дистрибуції фактично являє собою напрямки, який може бути успішно реалізований тільки при наявності досить потужної інвестиційної бази.

Посилення конкуренції, насичення ринку торговельних площ традиційних форматів, необхідність реалізації істотних інвестицій – все це вкрай обмежує можливість приходу в сферу оптової торгівлі регіону невеликих компаній, що не мають достатньої фінансовою бази.

Реструктуризація активів у системі оптової дистрибуції в найближчі роки буде характеризуватися двома тенденціями: 1. стійкий помірно динамічний розвиток системи дрібнооптової торгівлі, зокрема

формату «кеш енд керрі» (він цілком ефективно вбудовується в нову організаційну структуру ринку, де підсилює свою присутність мережна роздрібна торгівля); 2. укрупнення й модернізація системи традиційної оптової торгівлі, консолідація бізнесу, його розширення за рахунок охоплення або повного переходу в сектор логістичних послуг.

Незважаючи на стійко домінуюче положення великих і середніх компаній і організацій у сфері оптової торгівлі області, малі торговельні підприємства Донецької області формують більш половини обороту оптової торгівлі по всіх товарних групах [4]. Маючи обмежену торговельну інфраструктуру, невеликі посередницькі фірми в регіоні спеціалізуються переважно на виконанні вузької групи оптових функцій, зокрема, на закупівлі в товаровиробників або у великих оптових і зовнішньоторговельних компаній невеликих партій товарної продукції. Виконання цієї функції, як правило, обмежене вузьким товарним асортиментом, який поставляється в роздрібні торговельні точки.

Таким чином, низький рівень розвитку матеріальної бази малих підприємств оптової торгівлі значно обмежує їх можливості по наданню роздрібною клієнтам комплексу сервісних послуг.

На наш погляд, сучасні дрібні дистриб'ютори області сформували недостатньо ефективний канал оптових поставок у роздрібну торгівлю, підвищення ефективності яких може бути забезпечене за рахунок організації наскрізного контролю постачальника над усім ланцюгом поставок, включаючи торговельні відносини дистриб'ютора з роздрібною ланкою в регіоні. У системі оптової дистрибуції Донецької області це становить найважливіший напрямок організаційно-функціональної перебудови існуючого каналу товарних поставок у регіональний немережевий роздріб, розвиток якого дозволить підвищити загальний рівень надійності і якості логістики товарних поставок у сфері регіональної оптово-роздрібною дистрибуції (рис. 1.).

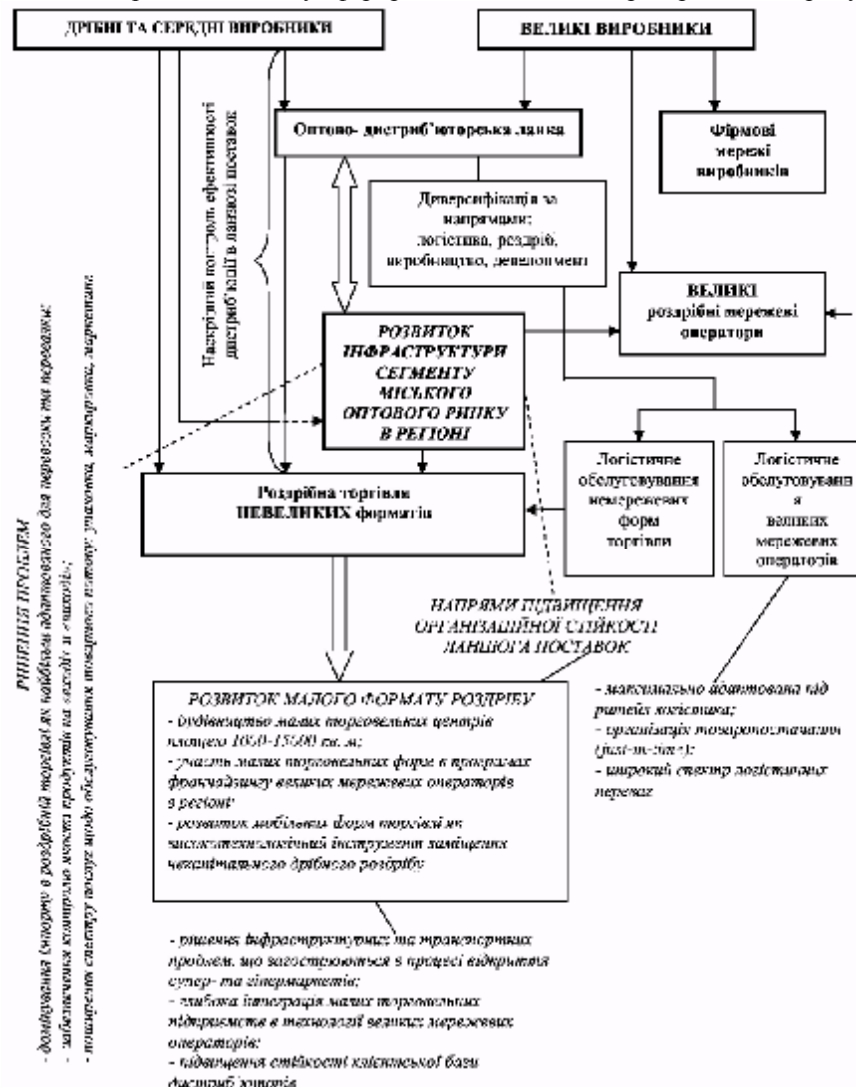

Рис. 1 – Трансформація інфраструктури оптової торгівлі на споживчому ринку Донецької області

Логістична трансформація оптової ланки Донецької області стимулює запуск у регіоні самопідтримуючого процесу диференціації нині існуючих на ринку оптових структур.

Спектр напрямків їх розвитку може бути вкрай широким: розвиток оптових ринків; формування мережних і територіальних розподільчих центрів різних типів; ріст числа логістичних операторів, магазинів-складів «кеш енд керрі» для обслуговування дрібнооптових клієнтів. Отже, логістична трансформація

інфраструктури оптової торгівлі Донецької області дозволяє виділити два найважливіші напрямки розвитку оптової ланки споживчого ринку регіону: перепрофілювання оптово-дистрибуторських компаній у напрямку логістичного сервісу; формування системи оптових терміналів, що дозволяє підтримувати процес розвитку конкурентного середовища для виробничих компаній, а також роздрібною торгівлі всіх форматів.

Основними перевагами розвитку даної системи є інфраструктурна підтримка оптового товаропостачання розвиненої й різноманітної роздрібною торгівлі всіх форматів, особливо стаціонарного продуктового ритейлу малих форм.

Більш того, послуги оптових терміналів будуть затребувані насамперед з боку малих стаціонарних торговельних форматів області.

Слід зазначити, що стійкість роботи регіональних дистрибуторів у значній мірі буде залежати від ринкової стійкості немережевого роздрібу. Підвищення конкурентної позиції малих форм роздрібною торгівлі може бути забезпечене за рахунок їх ефективного ринкового позиціонування та стратегічного розвитку, а також організаційно-інфраструктурного і технологічного розвитку малого торговельного бізнесу Донецької області.

Висновки і пропозиції. Таким чином, формується динамічна модель сучасної трансформації оптової торгівлі Донецької області, в рамках якої стійкість ланцюгів оптових поставок дистрибуторів забезпечується за рахунок як підвищення контролю над дистрибуцією з боку виробничої ланки, так і зміцнення ринкової позиції немережевого роздрібу, як важливої ланки, що замикає ланцюг оптових поставок.

Список використаних джерел

1. Стуканова И.П. Оптовая торговля в системе инфраструктурного комплекса продовольственного рынка: функции и современное состояние [Текст] / И.П. Стуканова // Региональная экономика: теория и практика. – 2009. – № 6 (99). – С. 35-38.
2. Тарзилова, А.Н. Эффект логистической интеграции для оптовой торговли [Текст] / А.Н. Тарзилова // Экономические науки. – 2010. – № 1 (74). – С. 147-151.
3. Пучкова, Е.М. Трансформация структуры торговых процессов на современном этапе [Текст] / Е.М. Пучкова // Региональная экономика: теория и практика. – 2010. – № 22 (157). – С. 57-61.
4. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.

Ключові слова: ритейл, логістична трансформація, оптова торгівля, інфраструктура, дистрибуція, формат торгівлі.

Ключевые слова: ритейл, логистическая трансформация, оптовая торговля, инфраструктура, дистрибуция, формат торговли.

Keywords: retail, logistic transformation, wholesale, infrastructure, distribution, trade format.

УДК 330.101.5: 338.2

РАЦІОНАЛЬНА ЕКЛЕКТИКА ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА АНТИЦИКЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ВІДСУТНОСТІ ЄДИНОЇ ПАРАДИГМИ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ

Лелюк Ю.М., к.е.н., доцент Полтавська державна аграрна академія м. Полтава

Лелюк Ю. М. Раціональна еклектика як методологічна основа антициклічної політики в умовах відсутності єдиної парадигми економічної науки. В статті обґрунтовується необхідність використанні раціональної еклектики при формуванні сучасної державної антициклічної політики. Доведено, що «поліпарадигмальність» економічної науки створює передумови використання еклектичного методологічного підходу до аналізу антициклічної політики. Підкреслюється історично мінливий характер еклектичного підходу та визначаються межі його застосування.

Лелюк Ю. Н. Рациональная эклектика как методологическая основа антициклической политики в условиях отсутствия единой парадигмы экономической науки. В статье обосновывается необходимость использования рациональной эклектики при формировании современной государственной антициклической политики. Доказано, что «полипарадигмальность» экономической науки создает предпосылки для использования эклектического методологического подхода к анализу антициклической политики. Подчеркивается исторически преходящий характер эклектического подхода и определяются границы его использования.

Leliuk J. Rational Eclecticism as a Methodological Basis of Counter-Cyclical Policy in the Absence of a Single Paradigm of Economics. The article deals with the necessity of rational eclecticism use for forming the modern state counter-cyclical policy. It is proved in the article that the background for eclectic methodological approach use in the state counter-cyclical policy analysis is caused by existing of many paradigms in economy science. The paper is concerned with the historically changeable character of the eclectic approach and defining of the frames of its use.